

EL LLENGUATGE

Com més alt...

Precedint els adverbis *més* o *menys*, i en correlació amb un d'aquests mateixos adverbis, la conjunció *més* introdueix frases de proporcionalitat. Aquestes frases, de les quals el Diccionari Alcover-Moll ja cita un exemple de les Homilies d'Organyà (així com d'altres de Lull, etc.), són molt vives i usuals, i apareixen sovint en la paremiologia: *Com més alt, més animal; Com més amics, més clars; Com més serem, més riurem*. Anàlogament: *Com menys la veig, més hi penso; Com més guanya, menys diners té*.

En lloc de *com més*, en el llenguatge col·loquial apareix també el conjunt *quant més*, però l'ús d'aquest conjunt sembla degut, d'una banda, a la vacil·lació o distinció poc precisa que sempre hi ha hagut entre *quan* i *com* (*quant* és a cops pronunciat *con* i, amb assimilació de la consonant final, *com*), i a la possible influència del castellà (comparem «cuanto antes, mejor» i *com més aviat, millor*). En el seu Diccionari castellà-català, Moll admet, en un mateix apartat, *quant més* i *com més* com a equivalències de «cuanto más», però el mateix Alcover-Moll i la I ran Enciclopèdia només atribueixen a *quant més* (o *quant i més*) el significat «en quin major grau», molt diferent del que ens ocupa. Vet ací l'exemple de l'Enciclopèdia: *els era estret tot el món, quant i més aquella sala*.

També és més o menys estès, amb el mateix valor que *com més*, l'ús de *contra més*, que és una incorrecció que sembla que compartim amb el castellà. No veiem que aquest conjunt figuri recollit a cap dels grans repertoris de la llengua, i no deu ésser pas imprudent d'afirmar que és netament rebutjable. L'ús de *contra més... més*, es deu haver originat a causa de l'oposició o contradicció a vegades existent entre els dos termes entre els quals s'estableix una correlació: «Contra més el renyaven, més malament es portava», «Contra més demanis, menys aconseguiràs». Però no és pas infreqüent que els qui se serveixen d'aquesta construcció hi recorrin fins i tot en els casos en què entre els termes correlacionats no existeix una oposició sinó una proporcionalitat lògica o de signe positiu, amb què l'ús de *contra més* o *contra menys*, en lloc de *com més* o *com menys*, ens sembla absurd a més d'incorrecte: «Contra més bevia, més es marejava», L'ús de *com més... més* convé, certament, en tots dos casos: *Com més treballa, més guanya; Com més menja, més gana té*.

Albert Jané